

**ЮР'ЄВА І.А., к.е.н, доцент,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»**

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БІЗНЕС МОДЕЛЕЙ

Організації функціонують для досягнення своїх результатів, використовуючи можливості аналітично-облікового підходу в ефективності застосування бізнес моделей. Теоретичним та методологічним проблемам вивчення термінологічної сутності бізнес-моделей присвячені праці таких науковців, як: О. Гасман, К. Маркидес, О. Остервальдер, І. Пін'є, К. Франкенбергер, Г. Хамел, Н. Ревуцької, А. П. Тіммерса.

Визначаючи сутність поняття «бізнес-модель» аналізують наступні підходи: по-перше це підхід з позиції бізнес процесів мікросередовища орієнтований на бізнес-процеси в структурі підприємства (удосконалення структури, залучення провідних технологій, в тому числі); по-друге : підхід з оцінювання системи критеріїв макросередовища, орієнтований на сіблїрування (визначення цілей або орієнтація на клієнтське середовище) . Перший підхід пов'язаний з розглядом діяльності підприємства з точки зору бізнес-процесів і технологій (фокус уваги спрямований всередину підприємства). Бізнес-моделювання передбачає аналітику потреб, оцінює і формує презентацію пропозицій, веде облік ресурсів, слідкує за ринковими портфелями, формує цінності своїх споживачів задля отримання цілісної прибуткової моделі. Другий підхід має на увазі вивчення ціннісних орієнтацій зовнішнього середовища та всіх можливих ефективних результатів.

Бізнес моделювання передбачає узгодження потреб бізнес - підрозділів для можливостей, які виникають завдяки новітнім цифровим інформаційним технологіям.

Наприклад, використання моделі бюджетно-податкової системи являє собою складний економічний механізм, який за певними принципами визначає всі податки і обов'язкові платежі в бюджет. В бізнес моделі питання про джерела сплати прямих податків відносяться до аналізу мікросередовища. В цій моделі відслідковується як одна частина податків сплачується за рахунок прибутку, інша за рахунок засобів, які відносяться на собівартість продукції. При цьому за рахунок прибутку сплачується незначна частина податків. При аналізі моделі визначається, що основна їх частина сплачується за рахунок засобів, які відносять на собівартість продукції. Також розглядаються вимоги щодо програмного забезпечення, яке розроблено для реалізації в ньому. Інші визначення бізнес моделювання можуть включати майбутні стани бізнес - функцій, також обмеження значення цього терміну для визначення кінцевих показників, а не засобів, за допомогою яких вони будуть досягнуті. Дійсно, якщо відносити податки на витрати виробництва, то тим самим зменшується прибуток. А якщо сплачувати за рахунок прибутку, то він збільшується.

Задля ефективності бізнес моделей використовуються також структурний підхід. Вимоги повинні аналізуватися на будь-якому окремому рівні деталізації, крім того необхідно сказати, що їх варто було б оцінювати для будь-якого рівня уточнення, необхідного для розуміння та прийняття вірних управлінських рішень. У контексті даного прикладу - включенням податків у собівартість продукції, які досягаються гарантованістю і стабільністю надходження в бюджет засобів, виключно бізнес- процесами, які можуть бути описані для конкретної моделі, що використовується в організації. Отже підходи самі по собі є забезпеченням існуючої або минулої бізнес моделі з потребою перед розробкою змін, за допомогою яких приймається рішення щодо вибору ефективної бізнес моделі.

Literature: 1 Алакозова П. Е. Бізнес-модель підприємства: генезис та сучасна ідентифікація поняття. Стратегія економічного розвитку України. 2015. № 37. С. 54-63. . 2 Юринець З. В. Інноваційна бізнес-модель як підґрунтя розвитку сучасних підприємств. Вісник Львівського університету. Серія економічна. Львів, 2012. № 48. С. 365-370